

Sodom och Gomorra

Fram till ganska nyligen var det en gåta var städerna Sodom och Gomorra var placerade, men nu verkar det som att de blivit identifierade. De var del i en skara av fem städer: Sodom, Gomorra, Adma, Sebojim och Soar. Dessa städer måste ha legat på "Jordanslätten som överallt var vattenrik" (1 Mos 13:10) eftersom det var detta område Lot bestämde sig för då Abraham gav honom valmöjligheten. Ytterligare specificerat blir området då kungarna för de fem städerna för krig på "Siddimsdalen där Döda havet nu är" (1 Mos 14:3). Att det rör sig om Döda havets sänka kan man också förstå av att då Abraham "från sin plats i Hebron såg ner över Sodom och Gomorra och över hela slättlandet" (1 Mos 19:28) blev han ögonvittne till förödelsen efter eldregnet. Eftersom bergen på både östra och västra sidan av Döda havet kommer nära strandlinjen måste vårt sökta område ha legat antingen på norra eller södra sidan. Bibeln ger dock den ytterligare ledtråden att "Siddimsdalen var full av jordbecksgropar" (1 Mos 14:10) vilket bara gäller för det södra alternativet. Detta är gulmarkerat i figuren nedan. Det har tidvis varit täckt av Döda havet men har på senare år till stor del blivit torrlagt på grund av en sänkning av vattenytan. Vid tiden då dem fem städerna blomstrade var Döda havets nivå också låg och Siddimsdalen kunde därför användas för odling.

Figuren visar också fem arkeologiska platser på östra sidan av Siddimsdalen som mycket väl kan vara den grupp städer som Sodom och Gomorra tillhörde. För de tre södra är bevisen inte särskilt övertygande, men för de två norra är de det desto mer. Dessa är just Sodom och Gomorra, de två mest framträdande städerna i Bibelns skildring av händelserna. Vilken arkeologisk plats som motsvarar vilken biblisk stad kan man sluta sig till genom olika faktorer som städernas inbördes betydelser, lingvistiska hänsyn, hur Lot flyttade och det faktum att fyra av städerna alltid omnämns parvis. I bilden från Bab edh-Dhra (Sodom) kan man ana bergen i bakgrunden dit änglarna uppmanade Lot att "fly till bergen så att du inte går under" (1 Mos 19:17).

Utgrävningar av de två norra orterna, Bab edh-Dhra och Numeira, har gett några tunga argument för att det är just Sodom respektive Gomorra som återfunnits:

- Båda orterna har bevis för två förstörelser med tämligen kort tid emellan. Den första var under det krig som utkämpades mellan kungarna i de fem städerna och fyra andra kungar. Den andra var den slutgiltiga förstörelsen i svavel och eld.
- Båda städerna visar omfattande förstörelse av eld som metertjocka asklager och tegel som blivit rött av hetta. I Bab edh-Dhra (Sodom) fanns en gravplats med många bårhus som *allihop* uppenbarligen börjat brinna i taket som sedan rasat in och tänt eld på övriga byggnaden. Om elden startades av en angripande fiende kan

man undra varför denne gjorde sig besvär med att tända på oviktiga bårhus en bit utanför staden.

- Båda städerna var kraftfullt befästa vilket stämmer med att Lot satt i *Sodoms port* då änglarna kom på besök.⁴
- Alla fem städerna förstördes eller övergavs vid ungefär samma tid.

Hur förstördes då Sodom och Gomorra? Det kan naturligtvis ha varit ett mirakulöst ingripande av Gud men det finns några indikationer på att han i detta fall använde sig av naturliga medel. Området har rikliga depositioner med petroleumprodukter som olja och naturgas, och Bibeln talar om "jordbecksgropar"⁵ det vill säga hål med asfalt. Dessutom finns underliga saltformationer och en lätt svavellukt. Jordbävningar är vanliga och de fem städerna ligger dessutom ganska exakt utefter en förkastningsspricka i berget. Vad som kan ha hänt är att en jordbävning samt trycket underifrån spydde ut brännbara oljeprodukter som antändes av till exempel åska och regnade ner som eld och svavel över de stackars städer som nu uppfyllt sina synders fulla mått. Abraham som stod på avstånd och tittade på "såg ner över Sodom och Gomorra och över hela slättlandet. Han såg då rök stiga upp från landet, som röken från en smältugn" (1 Mos 19:28).⁶

Noter

1. 1 Mos 14:2 & 8.
2. Bilder från Wikimedia. Bakgrundsbild: STS028-96-65 (NASA). Licens: Public domain. Infällda: Bab edh-Dhra 01. Licens: Erkännande & Dela lika (Ana al'ain). Numeira overview to west. Licens: Erkännande & Dela lika (MyOlmec).
3. 1 Mos 14:1-16.
4. 1 Mos 19:1.
5. 1 Mos 14:10.
6. Informationen i avsnittet från i huvudsak två källor: (Price, *The Stones Cry Out*, 1997, Harvest House Publishers, kapitel 6) och Associates for Biblical Research, *The Discovery of the Sin Cities of Sodom and Gomorrah* (www). Hämtat 2014-09-17 på <http://www.biblearchaeology.org/post/2008/04/The-Discovery-of-the-Sin-Cities-of-Sodom-and-Gomorrah.aspx>.